

SZÚCS LÁSZLÓ

# A felelősség szabadsága

Egy készülő könyvhöz olvasok régi anyagokat a váradi napilap, hajdani lapom könyvtár mélyén szunnyadó évfolyamaimból. A kilencvenes évek közepén járunk, negyedszázados történetek köszönnek rám. Fiatalabb olvasók kedvéért: akkor még nem létezett olyan műfaj, hogy támogatáspolitikai, nem voltak pályázatok, alapítványok. Éltek a lapok, ahogy tudtak. A kiadó a munkatársak tulajdona volt. Mind ezt azért fontos elmondani, mert az újraolvasott anyagokból valósággal árad a szabadság. A cikkek a szerző felkészültsége, íráskészsége, világképe alapján születtek, ahogy azt a kolléga vagy a szerkesztőség kollektív bölcsessége diktálta. Semmi más. Senki más. Csak találmokra lapozgatok, de úgy tűnik, a kényes helyzeteket nyugodtan, a vitás felek mind egyikének megszólaltatásával sikerült feldolgozni. A polemikus anyagokból pedig hiányzik a jelenünk sajtóviszonyaira jellemző zsigeri indulat. A napilap intézmény volt, az újságíró pedig, bár soha nem megfizetett, de szabad és tekintélyes személyiség. Hol van ez már?

Egy másik hívószóról, a felelősségről friss rádiós élményem alapján számolok be. A némelykor közszolgálati életjeleket is mutató magyar nyelvű váradi kereskedelmi rádióban a járvánnyal kapcsolatos intézkedések megítéléséről kérdezték a hallgatókat. A műsorvezető páros foglalja össze ezek tartalmát. Csakhogy kivétel nélkül a legvadabb összeesküvés-elméletek kapnak teret. Kontrollálatlan marhaságok szállnak az éterben. Utána pedig bejártsszák a kormány román nyelvű figyelmeztető anyagát. Hordjál maszkot!

Ugye meg is kell élni. Az újságírói felelősség pedig forog a sírjában.

Befejezésül még egy történet. Nemrég egy tömbház kilencedik emeleti ablakából a mélybe vetette magát egy váradi magyar gimnazista. Másnap kora reggel az egyik román napilap online kiadása hírül adja, hogy az Ady líceum maturandusa az iskola egyik ablakán ugrott ki. A tragikus témára rávetik magukat más román médiumok is, egy idő után nem az iskolát említve ugyan a tragédia helyszínéeként, de az ordas elírásért nem kér senki elnézést. S annak ellenére, hogy az eset a város magyar közvéleményét is élénken foglalkoztatja, a magyar nyelvű sajtó hallgat. Mikor ennek okára egy kollégánál rákérdezek, azt mondja: kegyeletből. Magyarán, két út maradt előttünk: a bulvárzaj vagy a hallgatás. Mert kényes témához ma rosszul nyúlunk vagy sehogy. Úgyhogy inkább sehogy. A '90-es évek mélyén felejtettük a felelősség szabadságának ízét.